

Bilag A: Om data

Arbejdstilsynets register over anmeldte arbejdsulykker

Hvad er en arbejdsulykke?

Ved en arbejdsulykke forstås en pludselig hændelse i forbindelse med arbejdet, som fører til, at en person kommer fysisk eller psykisk til skade.

En arbejdsulykke kan efter arbejdsskadesikringsloven også være en skade, der opstår efter en påvirkning, som har varet i højst 5 dage.

Anmeldelse af arbejdsulykker - regler

Arbejdsgiveren har ifølge reglerne i arbejdsmiljølovgivningen pligt til at anmelde arbejdsulykker og forgiftningstilfælde til Arbejdstilsynet, hvis de medfører arbejdsudygtighed i mindst én dag ud over tilskadekomstdagen. Anmeldelse skal ske senest 9 dage efter første fraværsdag. Med begrebet arbejdsudygtighed henvises til, at anmeldepligten også gælder, selv om dagen efter tilskadekomsten ikke er en arbejdsdag (fx weekend, ferie, skiftende vagter). Med arbejdsudygtighed forstås forventet fravær fra det sædvanlige arbejde. Se eventuelt nærmere om forståelsen af arbejdsudygtighed og fravær på Arbejdstilsynets hjemmeside via dette link: [tolkning af anmeldereglerne](#).

Arbejdsgiveren skal desuden anmelde arbejdsulykker i form af arbejdsrelateret vold, trusler og anden krænkende adfærd uden for arbejdstid, hvis hændelsen er relateret til arbejde for arbejdsgiveren, og den har medført fravær fra det sædvanlige arbejde i mindst én dag ud over tilskadekomstdagen. Det kan fx være en socialrådgiver, der overfaldes eller trues uden for arbejdspladsen pga. sit daglige arbejde.

Tilsvarende skal ejere/brugere af tekniske hjælpemidler mv. anmelde arbejdsulykker til Arbejdstilsynet, når de er sket ved brugen af et teknisk hjælpemiddel, også selv om der ikke er tale om arbejde for en arbejdsgiver. Det kan fx være en selvstændig landmand, der vælter med en traktor eller falder ned fra en stige under arbejde på egen grund.

Hvis det forventes, at skaden på personen vil kunne give anledning til ydelser efter arbejdsskadesikringsloven, skal arbejdsgiveren desuden anmelde arbejdsulykken til virksomhedens forsikringsselskab eller Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES). Er skadelidte fortsat helt eller delvist fraværende fra arbejde efter 5 uger, skal arbejdsulykken under alle omstændigheder anmeldes til AES.

Anmeldelse af arbejdsulykker skal ske elektronisk i Arbejdstilsynets og Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings fælles anmeldesystem EASY (**E**lektronisk **A**nmelde**S**ystem). Det er muligt for andre end arbejdsgiveren at anmelde arbejdsulykker i EASY. Det kan fx være den tilskadekomne selv, dennes læge eller fagforening.

Databeskrivelse - afgrænsning

Data i Arbejdstilsynets ulykkesregister indeholder oplysninger om arbejdsulykker, der er anmeldt til Arbejdstilsynet ifølge arbejdsmiljølovgivningen. Det betyder, at data omfatter:

- Anmeldte arbejdsulykker, hvor det i anmeldelsen er oplyst, at der er et forventet fravær fra det sædvanlige arbejde i mindst én dag ud over tilskadekomstdagen. Anmeldelser, hvor fraværet ikke er oplyst, er også medtaget i statistikken.
- Anmeldte arbejdsulykker, der er sket ved arbejde for en arbejdsgiver, herunder også arbejdsrelaterede voldsulykker, som er sket uden for arbejdstiden.
- Anmeldte arbejdsulykker, der er sket ved arbejde med et teknisk hjælpemiddel, uanset at arbejdet ikke udføres for en arbejdsgiver, fx selvstændige.
- Anmeldte arbejdsulykker, der er sket på landjorden i Danmark. Arbejdsulykker, der er sket i udlandet, til søs, i luften eller på offshore-anlæg, er ikke omfattet af data. Arbejdsulykker sket på havvindmølleanlæg er dog omfattet af data.

Undtaget fra anmeldepligten er ulykker, der er sket for militært personale under egentlig militærtjeneste, herunder øvelser.

Den statistiske enhed i ulykkesregistret er arbejdsulykker. Ulykkesstatistikken tæller derfor antallet af anmeldte arbejdsulykker.

Populationen i ulykkesregistret omfatter alle personer, for hvem der er blevet anmeldt en eller flere arbejdsulykker ifølge ovenstående kriterier.

Data, der anvendes i årsopgørelserne, omfatter arbejdsulykker, som er anmeldt i den senest afsluttede 6 års periode. Denne årsopgørelse dækker perioden 1. januar 2016 til og med 31. december 2021. De aktuelle data er frosset den 9. marts 2022. Tallene i årsopgørelsen kan afvige fra tilsvarende tal på Arbejdstilsynets hjemmeside - [Arbejdsmiljø i tal](#). Det skyldes, at data på hjemmesiden opdateres løbende og kan ændre sig dagligt pga. dubletter, som er kommet ind efter den 31. december 2021, og som der derfor justeres for.

Dubletkontrol betyder også, at antallet af anmeldte arbejdsulykker, der er opgjort for et bestemt år, kan være noget lavere i det følgende års opgørelse. Eksempelvis er antallet af anmeldelser for 2020 i dette års opgørelse (46.344) lidt lavere end i årsopgørelsen for 2020 (46.391). Forskellen på de 2 tal skyldes, at dubletkontrollen i registret giver anmeldelser fra arbejdsgiveren forrang frem for anmeldelser fra andre. Dette princip er lagt ind i dubletkontrollen, fordi det er arbejdsgiveren, der har pligten til at anmelde. Hvis der fx anmeldes en arbejdsulykke af den tilskadekomne selv, og

den samme arbejdsulykke bliver anmeldt af arbejdsgiveren året efter, vil dubletkontrollen indebære, at det er anmeldelsen fra arbejdsgiveren, der tælles med i statistikken, og den tilskadekomnes egen anmeldelse udelades.

Anonymisering

Ifølge reglerne om beskyttelse af persondata¹ må det ikke være muligt at identificere enkeltpersoner på grundlag af de viste data. Data i de viste tabeller er derfor anonymiseret, og det er generelt valgt ikke at vise værdier under 5. I enkelte tilfælde er der valgt et højere anonymiseringsniveau, fx hvor værdier under 5 vil kunne beregnes ud fra de øvrige værdier og den samlede sum.

Datakilde - hvor kommer data fra?

Data i Arbejdstilsynets ulykkesregister er baseret på arbejdsulykker, der er anmeldt i EASY. EASY er Arbejdstilsynets og AES's fælles anmeldesystem for arbejdsulykker og opfylder 2 formål: Dels anmeldelse til Arbejdstilsynet ifølge arbejdsmiljøreglerne med henblik på forebyggelse (herunder tilsyn og statistik), dels anmeldelse til virksomhedens forsikringsselskab eller AES med henblik på vurdering af eventuel erstatning til skadelidte ifølge arbejdsskadesikringsloven. Selve EASY-databasen har til huse i og drives af Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP).

Der blev den 17. juni 2017 indført en ny version af EASY. Den største ændring i forhold til det tidligere EASY er, at der er indført en ny oplysning om ulykkens årsag (den såkaldte "afvigelse"), der siger noget om, hvad der gik galt – hvad der afveg fra det normale. Indførelse af afvigelse betyder bl.a., at registreringen af en anden oplysning "skademåde" er forsimplet, for så vidt angår akutte overbelastninger af kroppen. Nu skelnes der ikke længere mellem forskellige typer af overbelastninger, fx løft, skub og træk, drejning og vridning eller gribning, fordi disse kategorier indgår i klassifikationen af afvigelsen (se afsnittet om Skademåde).

Oplysninger fra anmeldelserne i EASY overføres dagligt til Arbejdstilsynets interne systemer på baggrund af kriteriet om fravær fra det sædvanlige arbejde i mindst én dag ud over tilskadekomstdagen. Herudover medtages desuden anmeldelser, hvor fraværet er uoplyst.

Definition af anvendte variabler og begreber

I årsopgørelsen er anvendt følgende variabler fra ulykkesregistret:

Skadetype

"Skadetyper" er en sammensat variabel, som beskriver, hvad der skete med den tilskadekomne under arbejdsulykken, og hvor på legemet skaden er placeret. Disse

¹ - Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (Databeskyttelsesforordningen).

- Lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (Databeskyttelsesloven).

informationer stammer fra anmeldelsernes oplysninger om "skadens art" og "skadet legemsdel". Oplysning, om hvorvidt ulykken har medført skadelidtes død, stammer fra anmeldelsernes angivelse af skadens følger (se mere nedenfor).

"Skadens art" betegner, hvilken skade der skete på personen, fx lukkede brud, ledeskred, åbne sår og/eller akut infektion, og er klassificeret i EU-harmoniserede kategorier. Særligt i forhold til covid-19 tilfælde (Coronavirusinfektioner) bemærkes, at sygdom med covid-19, der anmeldes som arbejdsulykker, hører til i kategorien "Akut infektion".

"Skadet legemsdel" betegner den eller de legemsdel(e), der blev skadet ved ulykken, fx fingre, hånd, fod og/eller ryg, og er klassificeret i EU-harmoniserede kategorier.

Ordlyden af klassifikationerne til skadens art og skadet legemsdel blev revideret ved opdateringen af EASY i 2017. Der kan derfor være situationer, hvor data for perioden før 17. juni 2017 ikke kan sammenlignes med perioden efter.

I årsopgørelsen bliver skadetyper vist i henholdsvis 13 og 23 grupper, hvor den sidste gruppering viser skaderne fordelt på legemsdele.

Skadens følger

"Skadens følger" angiver konsekvenserne af arbejdsulykken i form af forventet arbejdsudygtighed på anmeldetidspunktet, eller om skadelidte er afgået ved døden som følge af ulykken. Skadens følger, herunder tidsintervallerne, er klassificeret i EU-harmoniserede kategorier. Oplysning om skadens følger stammer fra anmeldelsen. Med arbejdsudygtighed menes fravær fra det arbejde, vedkommende sædvanligvis varetager.

Oplysningen om det forventede fravær, og herunder om personen er død, er central i ulykkesregistret, fordi pligten til at anmelde og dermed afgrænsningen af registret er knyttet hertil. Arbejdsgiver har pligt til at anmelde arbejdsulykker med mindst én dags fravær ud over tilskadekomstdagen. Registret indeholder desuden arbejdsulykker, hvor det forventede fravær er uoplyst.

Skademåde

"Skademåden" beskriver den hændelse i forløbet, hvor personen kommer til skade, fx fald ved lodret bevægelse, klemning, at skære sig eller fysisk overbelastning. Angivelse af skademåden svarer på spørgsmålet "hvordan kom skadelidte til skade under ulykken?" I anmeldelsen skal man oplyse om skademåde, der er klassificeret i EU-harmoniserede kategorier. I forbindelse med opdateringen af EASY i 2017 er klassifikationen ændret, og der kan derfor være situationer, hvor data for perioden før 17. juni 2017 ikke kan sammenlignes med perioden efter.

Afvigelse

"Afvigelsen" (ulykkeshændelsen) beskriver den hændelse i forløbet, hvor noget går galt eller afviger fra det normale/forventelige, fx ved at miste kontrollen over et redskab eller et køretøj eller at være udsat for vold. Angivelse af afvigelsen svarer på spørgsmålet "hvad gik galt og førte til ulykken?" I anmeldelsen skal man oplyse om afvigelse, der er klassificeret i EU-harmoniserede kategorier. Afvigelsen blev indført i anmeldesystemet med opdateringen af EASY den 17. juni 2017, og der er derfor kun data fra denne dato og frem.

Ansættelsesperiode

Ansættelsesperioden angiver den tid (i dage), der går fra skadelidte bliver ansat på virksomheden til dagen, hvor ulykken sker. Ansættelsesperioden beregner man ved at trække ansættelsesdatoen fra ulykkesdatoen. Har skadelidte ikke været ansat i mere end et år, bliver de betragtet som nyansatte. Man skal angive oplysninger om ansættelsesdato og ulykkesdato i anmeldelsen.

Køn, alder og statsborgerskab

Oplysninger om skadelidtes køn, alder og statsborgerskab registreres ud fra skadelidtes CPR-nummer. Hvis skadelidte ikke har et CPR-nummer, skal man oplyse køn, fødeår og statsborgerskab i anmeldelsen.

Ulykkessted

Er arbejdsulykken ikke sket på virksomheden, skal man oplyse om ulykkesstedets type i anmeldelsen. Det kan fx være på en byggeplads, på fremmed virksomhed eller på offentlig vej (trafik). I forbindelse med ny EASY er klassifikationen ændret, og der kan derfor være situationer, hvor data for perioden før 17. juni 2017 ikke kan sammenlignes med perioden efter.

Branche og branchegruppe

Danske virksomheder kategoriseres efter brancheklassifikationen Dansk Branchekode 2007 (DB07). DB07 er en dansk udgave af EU's standardbrancheklassifikation, Nomenclature générale des Activités économique dans les Communautés Européennes (NACE, Rev. 2.0). Den danner grundlag for inddeling af anmeldte arbejdsulykker og erhvervs sygdomme efter branche. Arbejdstilsynet har opdelt brancherne i 36 branchegrupper, som er omtalt i dette link: [Branchegrupper](#). Oplysning om branche stammer fra det Centrale Virksomhedsregister og beskriver virksomhedens branche på registreringstidspunktet for arbejdsulykken.

Ulykkesincidens

Visse af tabellerne i årsopgørelsen viser ikke alene antallet af anmeldte arbejdsulykker men også den såkaldte ulykkesincidens. Ulykkesincidensen er antallet af anmeldte arbejdsulykker set i forhold til antallet af beskæftigede. Incidenser for anmeldte arbejdsulykker er beregnet ved at sammenholde antallet af anmeldte arbejdsulykker

til Arbejdstilsynet med beskæftigelsestal fra Danmarks Statistik (se nedenfor). Ved denne beregning sættes antallet af årets anmeldte arbejdsulykker i forhold til antallet af beskæftigede i november året før. I årsopgørelsen er incidenser beregnet som antallet af anmeldte arbejdsulykker pr. 10.000 beskæftigede.

Øvrige datakilder

Beskæftigelsestal

De anvendte beskæftigelsestal (tabel B19 i bilag B) stammer fra Danmarks Statistiks registerbaserede Arbejdsstyrkestatistik (RAS). RAS er en opgørelse af befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet ultimo november, for så vidt angår personer med bopæl i Danmark på referencetidspunktet. De anvendte beskæftigelsestal beskriver personernes primære beskæftigelse og omfatter såvel ansatte som selvstændige.

Beskæftigelsestallene er ligesom i sidste års opgørelse hentet fra Statistikbanken hos Danmarks Statistik (RAS309) og summeret efter Arbejdstilsynets gruppering af brancher i 36 grupper. I tidligere årsopgørelser har Arbejdstilsynet anvendt data fra myndighedsordningen hos Danmark Statistiks forskerservice. Antallet afviger lidt fra hinanden i de 2 opgørelser, fordi data fra Danmark Statistiks myndighedsordning er sikret mod, at man i meget små brancher kan identificere enkeltindivider. Når Arbejdstilsynet anvender beskæftigelsestallene fra statistikbanken, betyder det, at de beregnede ulykkesincidenser i nogle tilfælde er marginalt lavere i dette års årsopgørelse end i tidligere årsopgørelser.

Det Centrale Virksomhedsregister (CVR)

Oplysning om virksomhedens branche hentes i det Centrale Virksomhedsregister (CVR) ud fra det virksomhedsnummer (produktionsenheds-nummer), som virksomheden bruger, når den skal anmelde en arbejdsulykke i anmeldesystemet EASY. Der er tale om virksomhedens branche på registreringstidspunktet for arbejdsulykken.

Det Centrale Personregister (CPR)

Oplysning om skadelidtes statsborgerskab bliver indhentet fra det Centrale Personregister (CPR) ud fra de CPR-numre, der fremgår af anmeldelserne af arbejdsulykker.

Datakvalitet og underanmeldelse af anmeldte arbejdsulykker

Kvaliteten

Kvaliteten varierer i de oplysninger (variabler), der bliver registreret ved anmeldelse af arbejdsulykker. Anmelderen af en arbejdsulykke skal angive de krævede oplysninger i anmeldelsen ved at vælge relevante svarkategorier i de forskellige klassifikationer, der hører til spørgsmålene (variablerne) i EASY.

Data i Arbejdstilsynets ulykkesregister er afhængig af korrekte oplysninger i anmeldelserne og af Arbejdstilsynets bearbejdning og tolkning af data.

Arbejdstilsynet validerer manuelt, om oplysningerne i anmeldelserne om dødsulykker er korrekte. Det sker ved bl.a. at indhente supplerende oplysninger fra fx politiet. Oplysninger i anmeldelser af øvrige arbejdsulykker bliver ikke valideret manuelt.

Datakvaliteten vurderes at være god, hvis andelen af tilfælde, der er registreret som "uoplyst" eller "andet", er lav. Det betyder, at anmelderen har valgt en kategori i den klassifikation (værdiliste), som hører til variabelen, frem for at vælge "uoplyst" eller "andet". Antallet af tilfælde, der er registreret som "uoplyst", varierer meget for de enkelte variable. Det samme gælder antallet af tilfælde, hvor der bliver registreret "andet" i opsamlingskategorier. Det er fx tilfældet, hvis oplysningen er kendt, men hvor den ifølge anmelderen ikke kan findes som valgmulighed i anmeldesystemet.

Opdateringen af EASY i sommeren 2017 kan have haft betydning for, hvordan anmeldere svarer på de enkelte spørgsmål i anmeldelsen, og data skal derfor tages med forbehold for, at der kan være situationer, hvor data for perioden før 17. juni 2017 ikke helt kan sammenlignes med perioden efter. Det gælder særligt for følgende variable, hvor der i flere tilfælde er foretaget ændringer i de anvendte klassifikationer:

- "Skadens følger", hvor antallet af tilfælde med uoplyst forventet fravær er steget markant siden 2016.
- "Skadens art", hvor antallet af fx amputationer (mistet lem) er steget siden 2016, formodentligt fordi det i den nye version af EASY er blevet præciseret i anmeldelsen, at kategorien også omfatter "knusninger".
- "Skademåde", hvor det i den nye version af EASY ikke længere er muligt at skelne mellem forskellige former for akutte fysiske overbelastninger. Det gælder ved løft, skub og træk, vridning og drejning, gribning (fx af patient) samt træde forkert/snuble uden at falde. Det skyldes, at disse kategorier indgår i klassifikationen for den nye variabel, "afvigelse" som forskellige former for uhensigtsmæssige bevægelser. I den nye version af EASY bliver alle disse situationer registreret med skademåden "fysisk overbelastning af kroppen (muskler, knogler og led)".
- "Ulykkessted", hvor klassifikationen i den nye version af EASY er blevet udvidet med flere valgmuligheder i forhold til den gamle version.

Der er for de nævnte variable foretaget omkodninger for at kunne lave statistikker, der dækker perioden både før og efter indførelsen af den nye version af EASY. Det gælder også for denne årsopgørelse.

Efter opdateringen af EASY er andelen af uoplyste tilfælde for variabelen "skadens følger" steget fra 3 pct. af samtlige anmeldte arbejdsulykker i 2016 til 8 pct. i både 2018 og 2019. Den er dog faldet til 6 pct. i 2021. Arbejdsmarkedets Erhvervs sikring har i 2019 gennemført en analyse af anmeldemønstret i EASY for at kunne forbedre datakvaliteten. Analysen viste bl.a., at virksomheder, der er mindre gode til at give de

fornødne oplysninger ved anmeldelse, ofte anmelder til EASY via et andet internt registreringssystem.

Det store antal uoplyste tilfælde af skadens følger påvirker niveauet for incidensen af arbejdsulykker med et forventet fravær på 3 uger eller mere. Det skyldes, at det må forventes, at en del af de uoplyste tilfælde har længerevarende fravær. Herved vanskeliggøres tolkningen af udviklingen i forekomsten af arbejdsulykker med et forventet fravær på 3 uger eller mere.

”Skadens følger” er desuden behæftet med den usikkerhed, der er betinget af anmeldefristen for arbejdsulykker på 9 dage efter første fraværsdag. Anmeldefristen medfører, at der ved længerevarende fravær ofte vil være tale om et skøn over det forventede fravær på tidspunktet for anmeldelsen.

Registreringerne for den nye variabel, *afvigelse*, er behæftet med stor usikkerhed pga. ringe datakvalitet. Siden EASY 5.0 blev indført i juni 2017 til og med 2021 er 19 pct. af anmeldelserne registreret med ”anden ulykkeshændelse” og 16 pct. med ”uoplyst ulykkeshændelse”. Det betyder, at der i 35 pct. af anmeldelserne ikke findes brugbare oplysninger om, hvad der gik galt ved ulykken. Andelen er steget fra knapt 30 pct. i 2017 (bygger på kun et halvt års anmeldelser) til 46 pct. i 2021, hvor antallet af såvel ”anden ulykkeshændelse” som ”uoplyst” er steget markant. Det sidste skyldes sandsynligvis et stort antal covid-19/corona tilfælde, hvor det kan have været vanskeligt i forbindelse med anmeldelse at svare på ulykkesrelevante spørgsmål.

Andelen af tilfælde, hvor branchen er uoplyst, er faldet i perioden 2016-2020 fra at udgøre 8 promille i 2016 til 2 promille i 2021 (se tabel B1 i bilag B). Dette tyder på, at datakvaliteten med hensyn til oplysninger om branche stiger.

Underanmeldelse

Ved underanmeldelse forstår man, at anmeldepligtige arbejdsulykker ikke altid bliver anmeldt til Arbejdstilsynet.

Man kan ikke af statistikken se forskel på, om årlige ændringer skyldes, at der er sket færre eller flere arbejdsulykker, eller om der bliver anmeldt færre eller flere af de arbejdsulykker, der sker.

Undersøgelser² viser, at kun ca. halvdelen af de anmeldepligtige arbejdsulykker anmeldes. Seneste undersøgelse fra Arbejdstilsynet fra marts 2017 viste en gennemsnitlig underanmeldelsesgrad på 46 pct. for anmeldepligtige arbejdsulykker. Niveauet kan variere afhængig af faktorer som skadelidtes alder, virksomhedens

² - Arbejdsulykker – Nyt fra Danmarks Statistik nr. 451. Danmarks Statistik 1999. Analyse af stigning i anmeldte arbejdsulykker 2003 til 2006 - Baggrundsrapport, bilag 3, Arbejdstilsynet 2008.

- Udredning af årsager til udviklingen i anmeldte arbejdsulykker 1996-2010 - en registerbaseret undersøgelse, U Binger, J Dyreborg, JV Hansen & BL Thomsen, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø 2013, ISBN 978-87-7904-260-5.

- Underrapportering af arbejdsulykker, LO-rapport, version 2.0: En ny vinkel på underrapportering, Lander F, Nielsen KJ, Rasmussen K, Lauritsen JM, Landsorganisationen i Danmark, 2015.

- Underanmeldelse af arbejdsulykker - beregning baseret på Danmarks Statistiks Arbejdskraftundersøgelse 2. kvartal 2013, Notat - Arbejdstilsynet, marts 2017.

branche og skadens alvorlighed. Forskelle i antal anmeldte arbejdsulykker mellem de forskellige branchegrupper kan derfor bl.a. skyldes forskelle i, hvor mange arbejdsulykker der bliver anmeldt.

Når man bruger ulykkestallene, skal man være opmærksom på den usikkerhed, der er pga. underanmeldelse.